

«Թեղուտ» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	6
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	7
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	9

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ ատղիտորական եզրակացություն

«Թեղուտ» ՓԲԸ
Բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Մենք իրականացրել ենք «Թեղուտ» ՓԲԸ-ի («Ընկերություն») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների ատղիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին առանձին հաշվետվությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին առանձին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է ղեկավարությունը: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Ատղիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված ատղիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք ատղիտն անցկացրեցինք Ատղիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և ատղիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Ատղիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել ատղիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են ատղիտորի դատողությունից, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված էական խեղաթյուրումների ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս ատղիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով

ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը, որպեսզի մշակի համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման բաղաբաղանդության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների խելամտության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքներն ու դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

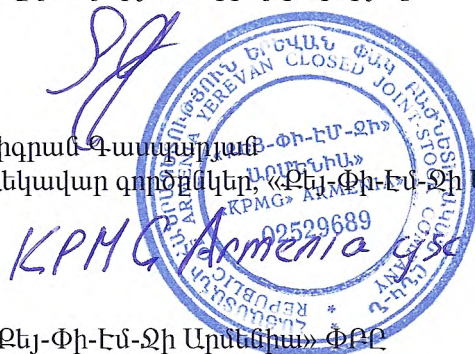
Հանգամանքների շեշտադրում

Առանց ձևափոխված կարծիք արտահայտելու՝ ցանկանում ենք ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետին, որտեղ նշվում է, որ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Ընկերությունը կրել է 28,391,991 հազար դրամ գումարով վնաս, և նշված ամսաթվի դրությամբ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցում էին ընթացիկ ակտիվները 159,593,479 հազար դրամով: Այս հանգամանքները, ծանոթագրություն 2-ի (բ) կետում ներկայացված այլ հարցերի հետ մեկտեղ, վկայում են էական անորոշության առկայության մասին, որը կարող է էական կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ:

Այլ նշում

Ընկերության 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2015թ. նոյեմբերի 19-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էմ-Չի Արմենիա» ՓԲԸ-ի տնօրեն

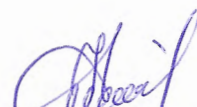
հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2015թ.	31 դեկտեմբերի 2014թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	16	136,743,352	155,396,375
Ոչ նյութական ակտիվներ		242,261	208,301
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով		849	4,609,851
Փոխհատուցելի ԱԱՀ		474,715	3,349,277
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	15	1,172,543	-
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		138,633,720	163,563,804
Պաշարներ	17	9,205,073	4,788,554
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	18	776,099	57,208
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների և ծախսերի գծով		893,636	1,141,162
Փոխհատուցելի ԱԱՀ		9,390,615	9,475,954
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19	2,303,866	580,443
Ընթացիկ ակտիվներ		22,569,289	16,043,321
Ընդամենը ակտիվներ		161,203,009	179,607,125
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	20	3,100,100	3,100,100
Լրացուցիչ կապիտալ	22	13,237,691	16,053,710
Կուտակված վնաս		(48,834,286)	(20,442,295)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		(32,496,495)	(1,288,485)
Պարտավորություններ			
Վճարվելիք ԱԱՀ		474,715	1,907,511
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	15	-	3,965,597
Վարկեր և փոխառություններ	22	10,628,492	10,379,256
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ	23	433,529	380,454
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		11,536,736	16,632,818
Վարկեր և փոխառություններ	22	170,977,131	159,713,004
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ		80,153	65,943
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24	11,105,484	4,483,845
Ընթացիկ պարտավորություններ		182,162,768	164,262,792
Ընդամենը պարտավորություններ		193,699,504	180,895,610
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		161,203,009	179,607,125

«Թեղուտ» ՓԲԸ

*Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար*

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2015թ.	2014թ.
Հասույթ	9	51,425,617	-
Վանառքի ինքնարժեք	10	(30,632,455)	-
Համախառն շահույթ		20,793,162	-
Այլ եկամուտ	11	816,079	434,118
Իրացման ծախսեր		(266,146)	-
Վարչական ծախսեր	12	(2,944,003)	(845,373)
Այլ ծախսեր	13	(30,663,625)	(347,440)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		(12,264,533)	(758,695)
Ֆինանսական ծախսեր	14	(20,561,593)	(19,224,998)
Վնաս նախքան շահութահարկով հարկումը		(32,826,126)	(19,983,693)
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)	15	4,434,135	(221,977)
Վնաս և ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար		(28,391,991)	(20,205,670)

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2016թ. օգոստոսի 11-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

 Վալերի Մեջլումյան Գլխավոր անօրեն		 Սկյուրիչ Ռետրոյան Գլխավոր հաշվապահ
--	---	---

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 9-ից 48-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Թերուս» ՓԲԸ
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	3,100,100	14,535,822	(236,625)	17,399,297
Ընդամենը համապարփակ վնաս				
Վնաս տարվա համար	-	-	(20,205,670)	(20,205,670)
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Սկզբնական զեղչ բաժնետիրոջից ցածր տոկոսադրույքով ստացված վարկերի և փոխառությունների գծով՝ առանց 379,472 հազար դրամ հետաձգված հարկի (ծնթգ. 15)	-	1,517,888	-	1,517,888
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	3,100,100	16,053,710	(20,442,295)	(1,288,485)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	3,100,100	16,053,710	(20,442,295)	(1,288,485)
Ընդամենը համապարփակ վնաս				
Վնաս տարվա համար	-	-	(28,391,991)	(28,391,991)
Գործառնություններ սեփականատերերի հետ՝ գրանցված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում				
Սկզբնական զեղչ բաժնետիրոջից ցածր տոկոսադրույքով ստացված վարկերի և փոխառությունների գծով՝ առանց 144,086 հազար դրամ հետաձգված հարկի (ծնթգ. 15)	-	576,343	-	576,343
Բաժնետիրոջը վարկերի և փոխառությունների ժամկետից շուտ մարման ազդեցությունը՝ առանց 848,091 հազար դրամ հետաձգված հարկի (ծնթգ. 15)	-	(3,392,362)	-	(3,392,362)
Ընդամենը գործառնություններ սեփականատերերի հետ	-	(2,816,019)	-	(2,816,019)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	3,100,100	13,237,691	(48,834,286)	(32,496,495)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 9-ից 48-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2015թ.	2014թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Պատվիրատուներից ստացված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ		56,631,066	378,804
Մատակարարներին և աշխատակիցներն վճարված դրամական միջոցներ՝ ներառյալ ԱԱՀ		(25,502,051)	(7,458,181)
ԱԱՀ-ի փոխհատուցում պետական բյուջեի կողմից		4,230,757	-
Պետական բյուջե վճարված ԱԱՀ		(2,826,757)	(2,954,418)
Վճարված հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի		(2,609,235)	(1,703,164)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր նախքան տոկոսների վճարումը		29,923,780	(11,736,959)
Վճարված տոկոսներ		(5,169,366)	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված/գործառնական գործունեության համար (օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ		24,754,414	(11,736,959)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(15,718,758)	(23,008,573)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(18,080)	(87,233)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից		20,760	13,581
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		(15,716,078)	(23,082,225)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից		9,225,901	34,954,491
Վարկերի և փոխառությունների մարում		(16,567,354)	-
Ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված)/ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		(7,341,453)	34,954,491
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		1,696,883	135,307
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հունվարի 1-ի դրությամբ		580,443	377,956
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		26,540	67,180
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2,303,866	580,443

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի 9-ից 48-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու կազմակերպություն	10	15. Շահութահարկ	28
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	10	16. Հիմնական միջոցներ	31
3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	11	17. Պաշարներ	34
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	11	18. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	34
5. Հանքաքարի պաշարներ և շահագործման լիցենզիա	13	19. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	34
6. Չափման հիմունքներ	13	20. Կապիտալ և պահուստներ	35
7. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն	14	21. Կապիտալի կառավարում	35
8. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	24	22. Վարկեր և փոխառություններ	36
9. Հասույթ	26	23. Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ – ոչ ընթացիկ	37
10. Վաճառքի ինքնարժեք	26	24. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	38
11. Այլ եկամուտ	26	25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	39
12. Վարչական ծախսեր	27	26. Պայմանական դեպքեր	45
13. Այլ ծախսեր	27	27. Գործառնական ռիսկեր	46
14. Ֆինանսական ծախսեր	27	28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	47

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Թեղուտ» ՓԲԸ-ն («Ընկերություն») հիմնադրվել է 2006թ. մայիսի 22-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, Լոռու մարզ, գյուղ Թեղուտ:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը պղնձի և մոլիբդենի հանքաքարի արդյունահանումն ու հարստացումն է և պղնձի ու մոլիբդենի խտանյութերի արտադրությունն է: Ընկերությունը սկսել է պղնձի խտանյութի արտադրությունը 2014թ. վերջում: 2015թ. ընթացքում պղնձի խտանյութ արտադրող գործարանը դարձել է ամբողջովին գործունակ և սկսել է պղնձի խտանյութի վաճառքը երկու հիմնական պատվիրատուի:

Ընկերությունը շահագործում է Թեղուտի պղնձ-մոլիբդենային հանքը (Լոռու մարզ) Ընկերության ու Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկայի և բնական ռեսուրսների նախարարության միջև կնքված բնական ռեսուրսների արդյունահանման լիցենզիայի պայմանագրի շրջանակներում («Լիցենզիայի պայմանագիր»), որը վերանայվել է 2013թ. փետրվարի 20-ին: Լիցենզիայի պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերության գործունեությունը լիցենզավորված է մինչև 2026թ. փետրվարի 8-ը:

Ընկերությունն ամբողջովին պատկանում է Կիպրոսում գրանցված «Թեղուտ Ինվեստմենտս Լիմիթիդ» ընկերությանը:

Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունն է «Արմենիան Քափր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ն, որի վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Վալերի Մեջլումյանը, ով իրավասու է կառավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Նա նաև մասնակցություններ ունի Ընկերության հետ չառնչվող այլ ընկերություններում: Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներկայացված են ծանոթագրություն 28-ում:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Անընդհատություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը վարկային պայմանագիր ունի բանկի հետ՝ 170,977,131 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (ծանոթագրություն 22): 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը խախտել է վարկային պայմանագրի սահմանափակումը, ինչը թույլ է տալիս բանկին պահանջել վարկի մարումը ժամկետից շուտ: Այդ իսկ պատճառով, վարկը դասակարգվել է որպես ընթացիկ պարտավորություն: Արդյունքում, ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցել են ընթացիկ ակտիվները 159,593,479 հազար դրամով: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթվի դրությամբ բանկը չէր օգտվել վարկի ժամկետից շուտ մարումը պահանջելու իր իրավունքից:

Վերը նշված հանգամանքները, պղնձի և մոլիբդենի գների վերջերս գրանցված զգալի անկման հետ մեկտեղ, և 2015թ-ին 28,391,991 հազար դրամի չափով վնաս կրելու փաստը կարող են էական կասկածներ հարուցել անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության վերաբերյալ, այդ իսկ պատճառով, այն կարող է ի վիճակի չլինել իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները բնականոն գործունեության ընթացքում:

Ընկերությունը ներկայումս բանակցություններ է վարում վարկի պայմանների վերանայման շուրջ, և ղեկավարությունն ակնկալում է, որ բանկը չի պահանջի վարկի ժամկետից շուտ մարումը մինչև նոր պայմանագրի կնքումը, ինչը թույլ կտա Ընկերությանը մարել վարկը բնականոն գործունեության ընթացքում: Բացի այդ, ղեկավարությունն ակնկալում է, որ վերամշակվող հանքաքարի ծավալի աճի և ապագայում մետաղի գների սպասվող վերականգնման արդյունքում Ընկերության գործունեության արդյունքները կբարելավվեն:

Ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում այնպիսի ճշգրտումներ, որոնք կարող են պահանջվել, եթե Ընկերությունը չկարողանա շարունակել գործունեությունն անընդհատության հիմունքով:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ ձևավորված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված են հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 2 (բ) – գործունեությունն անըդիստության հիմունքով շարունակելու ենթադրություն,
- Ծանոթագրություն 7 (գ) – ռոյալթիների գծով ծախսի դասակարգում,
- Ծանոթագրություն 16 – հանքային մարմնի բաղադրիչների որոշում և թափոնների գնահատում:

Այն ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը (բացառությամբ իրական արժեքի չափումը), որոնք ենթադրում են հաջորդ ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 5 – հանքաքարի պաշարների գնահատում և շահագործման լիցենզիայի ժամկետի երկարաձգում,
- Ծանոթագրություն 7 (ը) – հանքարդյունաբերական գույքի մաշվածություն,
- Ծանոթագրություն 16 – արժեզրկման ստուգում,
- Ծանոթագրություն 23 – տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ,
- Ծանոթագրություն 26 (զ) – պայմանական հարկային պարտավորություններ:

(ա) Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման որոշակի դրույթների և բացահայտումների համար պահանջվում է իրական արժեքի չափում ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս՝ Ընկերությունն օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները հնարավորության սահմաններում: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույն ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների վրա հիման վրա ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումներն Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում՝ «Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում»:

5. Հանքաքարի պաշարներ և շահագործման լիցենզիա

Հանքաքարի պաշարների քանակությունը գնահատելիս առկա են մի շարք անորոշություններ, ներառյալ Ընկերության վերահսկողության ներքո չգտնվող բազմաթիվ գործոններ: Հանքաքարի պաշարների գնահատումները հիմնված են հորատանցքերի և այլ հանքանցքերի հանքաքարի նմուշներում բաղկացուցչի պարունակության ինժեներական գնահատումների վրա: Թեղուտի հանքավայրի հանքաքարի պաշարների առաջին գնահատումն իրականացվել է 1991թ-ին Խորհրդային Միության պաշարների պետական հանձնաժողովի կողմից՝ կազմելով մոտավորապես 454 միլիոն տոննա: Ընկերության հանքաքարի պաշարների վերջին գնահատումն իրականացվել է 2014թ-ին « Strathcona Mineral Services Limited» կողմից 890 մետր բացարձակ բարձրությունից վեր գտնվող հորիզոնների համար՝ հիմք ընդունելով օգտակար հանածոների գնահատման միջազգային ստանդարտները: Այս գնահատմամբ հանքաքարի պաշարները կազմում են 170 միլիոն տոննա:

Որոշակի մետաղի շուկայական արժեքի նվազումը կարող է հանգեցնել նրան, որ միներալիզացիայի ցածր աստիճան ունեցող հանքաքարի որոշ պաշարներ կարող են դիտվել տնտեսապես ոչ նպատակահարմար հանքի հետագա օգտագործման համար: Ավելին, գործունեության իրականացման և բնօգտագործման թույլտվությունների առկայությունը, գործառնական և կապիտալ ծախսումների փոփոխությունները և այլ գործոնները կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության հանքաքարի պաշարների գնահատումների վրա:

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Լիցենզիայի պայմանագրի շրջանակներում, որն ուժի մեջ է մինչև 2026թ.: Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունն ենթադրել է, որ լիցենզիայի գործողության ժամկետը կերկարաձգվի 2026թ-ից հետո՝ մինչև հանքաքարի պաշարների սպառվելը: Այս ենթադրությունը հիմնված է Հանքարդյունաբերության օրենսգրքի դրույթների վրա, որոնք նախատեսում են լիցենզիայի երկարաձգում ներկայացված դիմումի հիման վրա:

Վերը նշված գնահատումներն Ընկերությունն օգտագործում է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկումը և օգտակար ծառայության ժամկետները գնահատելիս:

6. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

7. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև բերվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Ստորև ներկայացված են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները՝ համապատասխան էջերի նշումով:

(ա)	Հասույթ	14
(բ)	Ֆինանսական ծախսեր	15
(գ)	Արտարժույթ	15
(դ)	Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	15
(ե)	Շահութահարկ	15
(զ)	Ռոյալթիներ	17
(է)	Պաշարներ	17
(ը)	Հիմնական միջոցներ	17
(թ)	Ֆինանսական գործիքներ	20
(ժ)	Արժեզրկում	22
(ի)	Պահուստներ	23

(ա) Հասույթ

Վաճառված ապրանքներ

Հասույթը ճանաչվում է համոզիչ վկայության առկայության դեպքում՝ սովորաբար վաճառքի իրագործված պայմանագրի տեսքով, համաձայն որի գնորդին են փոխանցվել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը, հատուցման ստացումը հավանական է, հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված ծախսերն ու ապրանքների հնարավոր վերադարձը, չի դիտվում շարունակական մասնակցություն ապրանքների կառավարմանը և հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը: Բնականոն գործունեության ընթացքում ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ առանց վերադարձումների, առևտրային զեղչերի և իջեցումների:

Սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցման ժամկետը կախված է առանձին վաճառքի պայմանագրերի պայմաններից: Ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը սովորաբար տեղի է ունենում, երբ արտադրանքը բեռնվում են բեռնատար մեքենաներ՝ գործարանում: Ընկերության խտանյութի վաճառքի պայմանագրերը սովորաբար նախատեսում են պայմանական վճարումներ, ինչպես նշված է առանձին վաճառքի պայմանագրերում՝ հիմք ընդունելով նմուշների հետազոտության նախնական արդյունքները և մետաղի պատմական արժենշված գները: Վերջնահաշվարկը կատարվում է ելնելով մետաղի շուկայական գներից՝ միջինացված գնանշման որոշակի ապագա ժամանակահատվածի համար: Որպես կանոն, գնանշման ապագա ժամանակաշրջանը կազմում է մեկից երեք ամիս՝ գնորդին սեփականության հետ կապված ռիսկերը և հատույցները փոխանցելուց հետո:

Պայմանականորեն գնանշվող վաճառքի պայմանագրերը ներառում են պարունակվող ածանցյալ գործիքներ, որոնք պետք է առանձնացվեն հիմնական պայմանագրից՝ հաշվապահական հաշվառման նպատակներով: Պարունակվող ֆինանսական գործիքը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում գրանցվում է որպես դերիտորական պարտք կամ ստացված կանխավճար, համապատասխան ճշգրտում կատարելով հասույթի գծով, և յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանում վերագնահատվում է (իրական արժեք) հասույթի միջոցով՝ հաշվի առնելով ապրանքի ֆորվարդային կորը մինչև վերջնահաշվարկի ամսաթիվը:

(բ) Ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային ծախսերը,
- տեղանքի վերականգնման պահուստի գեղչի գծով ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը կամ վնասը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսերը ճանաչվում են կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(գ) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները փոխարկվում են ՀՀ դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործարքներից շահույթը կամ վնասը հանդիսանում է հաշվետու տարվա սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքով և ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարումներով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և արտարժույթով արտահայտված ու հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ամորտիզացված արժեքի տարբերությունը:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները փոխարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց գեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելուց հետո: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես անցյալ ծառայության արդյունք կամ կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Ծախրահարկ

Ծախրահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ձեռնարկատիրական գործունեության միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարբերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով:

Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Ընկերությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Ընկերությունը մտադիր է ընթացիկ հարկային պարտավորությունները մարել և ընթացիկ հարկային ակտիվներն իրացնել գուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը: Ընկերությունը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր չստուգված հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը՝ այդ թվում հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է ի հայտ գալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է ստիպել Ընկերությանը փոխել իր դիրքորոշումը:

գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկային ծախսերի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է նման գնահատումը:

(գ) Ռոյալթիներ

Ռոյալթին պետական բյուջե վճարման ենթակա գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելի օրենքների և կանոնակարգերի ուղեցույցների և պահանջների համաձայն և հիմնված է լիցենզավորված գործառնությունների շահութաբերության մակարդակների վրա: Ռոյալթիները հաշվարկելիս կիրառվում են այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ռոյալթիները բաղկացած են երկու բաղադրիչից՝ հասույթի 4%-ի չափով հաշվարկվող ռոյալթի և հարկվող գուտ շահույթի 12.5%-ի չափով հաշվարկվող ռոյալթի՝ ճշգրտված կիրառելի օրենքների և կանոնակարգերի ուղեցույցների ու պահանջների համաձայն:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ռոյալթիների գծով ծախսը չի դիտարկվում որպես շահութահարկ, քանի որ ընդհանուր հասույթի գործոնը (համախառն չափանիշ) էական է վճարվելիք ռոյալթիի գումարի հաշվարկում: Ռոյալթիները հաշվառվում են որպես այլ գործառնական ծախսեր:

(ե) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռք բերման ծախսումները, արտադրական կամ փոխարկման ծախսումները և դրանք ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված այլ ծախսումները: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում սկզբնական արժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(ը) Հիմնական միջոցներ

(i) Դանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսումները, տեղանքի վերականգնման ծախսումները և կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (խոշոր բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը կամ վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է գուտ հիմնուհանդերձ «Այլ եկամուտ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Հանքարդյունաբերական գույք

Արտադրական փուլի ընթացքում կրած մակաբացման ծախսումներից որպես կանոն կարելի է ստանալ երկու տեսակի օգուտ՝ պաշարների արտադրություն կամ բարելավված հասանելիություն հանքաքարին, որը կարդյունահանվի հետագայում: Այն դեպքում, երբ մակաբացման գործունեությունից առաջացող օգուտն արտահայտվում է ժամանակաշրջանի ընթացքում արտադրված պաշարների տեսքով, մակաբացման ծախսումները հաշվառվում են որպես այդ պաշարների արտադրման ծախսումների մաս: Երբ ստացվող օգուտն արտահայտվում է հետագայում արդյունահանման ենթակա հանքաքարի հասանելիության բարելավման տեսքով, ապա այս ծախսումները ճանաչվում են որպես ոչ ընթացիկ ակտիվ, որն անվանվում է «մակաբացման գործունեության ակտիվ» կամ «հանքարդյունաբերական գույք»՝ հետևյալ չափանիշները բավարարելու դեպքում.

- հավանական է, որ մակաբացման գործունեության հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները (հանքաքարի հասանելիության բարելավում) կհոսեն կազմակերպություն,
- կազմակերպությունը կարող է նույնականացնել հանքաքարի այն բաղադրիչը, որին հասանելիությունը բարելավվել է, և
- այդ բաղադրիչի գծով մակաբացման գործունեության ծախսումները կարող են արժանահավատորեն չափվել:

Վերը նշված չափանիշներից որևէ մեկը չբավարարելու դեպքում, մակաբացման արտադրական ծախսումները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես գործառնական ծախսեր կատարվելու ժամանակ կամ ներառվում են արտադրված պաշարների ինքնարժեքում:

Հանքաքարի բաղադրիչները նույնականացնելիս Ընկերությունը սերտորեն համագործակցում է հանքարդյունաբերական գործունեության բաժնի աշխատակիցների հետ՝ հանքավայրի պլանը վերլուծելու համար: Որպես կանոն, բաղադրիչը հանդիսանում է ընդհանուր հանքային մարմնի ենթաբազմությունը, և հանքը կարող է բաղկացած լինել մի քանի բաղադրիչներից:

Մակաբացման գործունեության ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը հանքաքարի նույնականացված բաղադրիչին հասանելիությունը բարելավող՝ մակաբացմանն ուղղակիորեն վերաբերող ծախսումների հանրագումարն է՝ գումարած ուղղակիորեն վերագրելի վերադիր ծախսերի տեղաբաշխումը:

Մակաբացման արտադրական ծախսումներն արտադրված պաշարների և մակաբացման գործունեության ակտիվի միջև բաշխելու համար օգտագործվում է արտադրության համապատասխան չափանիշ: Արտադրության այդ չափանիշը հաշվարկվում է հանքաքարի նույնականացված բաղադրիչի համար և օգտագործվում է որպես ուղեցույց՝ որոշելու ապագա օգուտների ստեղծման համար տեղի ունեցած լրացուցիչ գործունեությունների ծավալները: Ընկերությունն օգտագործում է հանքաքարի արտադրության տվյալ ծավալների համար արդյունահանված քափոնների ծավալները՝ համեմատած ակնկալվող ծավալների հետ:

Մակաբացման գործունեության ակտիվը հաշվառվում է որպես գոյություն ունեցող ակտիվի՝ հանքարդյունաբերական ակտիվի լրացում կամ բարելավում և ներկայացվում է որպես հիմնական միջոցների մաս ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Մակաբացման գործունեության ակտիվի մաշվածությունը հետագայում հաշվարկվում է կիրառելով արդյունքի միավորի մեթոդը հանքային մարմնի նույնականացված բաղադրիչի ակնկալվող օգտակար ծառայության ընթացքում, որի հասանելիությունը բարելավվել է մակաբացման գործունեության արդյունքում: Տնտեսապես փոխհատուցելի պաշարները, որոնք ներառում են առկա և հնարավոր պաշարները, օգտագործվում են հանքային մարմնի նույնականացված բաղադրիչի ակնկալվող օգտակար ծառայությունը որոշելու համար: Մակաբացման գործունեության ակտիվն այնուհետև հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Հանքարդյունաբերական գույքը ներառում է նաև հետախուզման և գնահատման ծախսումները, որոնք վերաբերում են նախքան հանքի մշակման աշխատանքները սկսելն ընկերության կողմից հանքաքարի պոտենցիալ պաշարների հետախուզման և գնահատման ժամանակ կրած ծախսումներին, ինչպես նաև հանքի մշակման ծախսումները, որոնք ներառում են երկրաբանական և գեոֆիզիկական ուսումնասիրությունների, հետախուզական հորատման ու նմուշների փորձարկման ծախսումները, մոնտաժման և արտադրական սարքավորումների գծով ծախսումները, սկզբնական մակաբացման ծախսումները և նման աշխատանքների հետ կապված վերադիր ծախսերը:

(iv) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Առանձին ակտիվների էական բաղկացուցիչները գնահատվում են, և եթե տվյալ բաղկացուցիչ օգտակար ծառայության ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած բաղկացուցիչների օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցիչ մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների բոլոր միավորների, բացառությամբ հանքարդյունաբերական գույքի, մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Հանքարդյունաբերական գույքի գծով մաշվածությունը հաշվառվում է կիրառելով արդյունքի միավորի մեթոդը՝ հիմք ընդունելով հանքաքարի ընդհանուր գնահատված պաշարները և փաստացի արդյունահանված ու մշակված հանքաքարը: Հողատարածքի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների էական միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար.

• Շենքեր	20-50 տարի
• Մեքենա-սարքավորումներ	5-50 տարի
• Փոխադրամիջոցներ	7-10 տարի
• Այլ	1-5 տարի
• Հանքադրյունաբերական գույք	արդյունքի միավորի մեթոդ

Մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը դասում է ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի դասին:

Ընկերությունը դասում է ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններն այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ - ճանաչում և ապաճանաչում

Ընկերությունը փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչում է դրանց առաջացման օրը: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մասնակցությունը փոխանցված ֆինանսական ակտիվում, որն առաջացել կամ պահպանվել է Ընկերության կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով գուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվ իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերն իրենցից ներկայացնում են ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ակտիվներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Այս ակտիվներն ի սկզբանե ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի բոլոր ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր դասակարգը ներառում է ակտիվների հետևյալ դասերը՝ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր ու դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցների մնացորդները և ընթացիկ բանկային հաշիվները:

(ii) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ - չափում

Ընկերությունը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները դասում է այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին: Նման ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ հանած գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի բոլոր ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(iv) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով, իսկ գործարքին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելուն պես: Սկզբնական ճանաչումից հետո ածանցյալ գործիքները չափվում են իրական արժեքով, և դրանց փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Պարունակվող ածանցյալ գործիքներն առանձնացվում են հիմնական պայմանագրից և հաշվառվում են առանձին, եթե պարունակվող ածանցյալ գործիքի ու հիմնական պայմանագրի տնտեսական բնութագրերը և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն. առանձին գործիքը, որի պայմանները նման են պարունակվող ածանցյալ գործիքի պայմաններին, բավարարում է ածանցյալ գործիքի սահմանմանը, և համակցված գործիքը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Առանձնացվող պարունակվող ածանցյալ գործիքի իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

(ժ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը, որը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե անկողմնակալ վկայությունը ցույց է տալիս, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել կորստի դեպք, և այդ կորստի դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել՝

- պարտականությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը պարտապանի կողմից,
- Ընկերությանը վճարվելիք գումարի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- պարտապանի սնանկացման հայտանիշները,
- փոխառուների վճարումների կարգավիճակի բացասական փոփոխությունները,
- տնտեսական պայմանները, որոնք կապված են պարտականությունների չկատարման հետ,
- դիտարկելի տվյալները, որոնք վկայում են ֆինանսական ակտիվների խմբից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի չափելի նվազեցման մասին:

Ամորտիզացվող արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն այս ակտիվները դիտարկում է արժեզրկման վկայության անհատական և հավաքական հիմունքներով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի ակտիվները գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից՝ անհատական հիմունքով: Արժեզրկման առանձին վկայություն չհայտնաբերելու դեպքում, այս ակտիվները գնահատվում են հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն չբացահայտված արժեզրկման վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ակտիվները, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն, գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով ռիսկի համանման բնութագրերով ակտիվները:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Ընկերությունը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը, որոնք ճշգրտվում են հաշվի առնելով ղեկավարության կարծիքը, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասն ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Ֆինանսական ակտիվի գծով արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ պահուստային հաշվում: Եթե Ընկերությունը գտնում է, որ չկա ակտիվը փոխհատուցելու իրատեսական հնարավորություն, համապատասխան գումարները դուրս են գրվում: Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել արժեզրկված ակտիվի գծով տոկոսները գեղջի վերականգնման միջոցով: Եթե հետագայում տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում է արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցմանը և այդ նվազեցում է կարելի է անկողմնակալորեն վերագրել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցած դեպքին, ապա արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցումը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում է ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ վերջինիս դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները բաշխվում են՝ դրամաստեղծ միավորի կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները հավասարաչափ հիմունքով նվազեցնելու համար:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(բ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Ձեռլիզի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(i) Տեղանքի վերականգնում

Ընկերության բնապահպանության քաղաքականության և կիրառելի օրենսդրական պահանջների համաձայն՝ հանքի տարածքի և աղտոտված հողատարածքի գծով տեղանքի վերականգնման պահուստը և հարակից ծախսերը ճանաչվում են հանքաքարի արդյունահանման և հողատարածքի աղտոտման պահին, որի պատճառը թափոնների կուտակումն է և պոչամբարի կառուցումը լիցենզիայով նախատեսված տարածքում:

Համապատասխան ակտիվը ճանաչվում է հիմնական միջոցների կազմում: Տեղանքի վերականգնման ծախսումները հաշվառվում են պարտավորությունը մարելու համար ակնկալվող ծախսումների ներկա արժեքով՝ կիրառելով դրամական միջոցների գնահատված հոսքերը: Դրամական միջոցների հոսքերը գեղջվում են նախքան հարկումը գործող ռիսկի գործոն չպարունակող դրույքով: Ձեռքի գծով ծախսը ծախսագրվում է կատարվելու ժամանակ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես ֆինանսական ծախս:

Յուրաքանչյուր տարվա վերջում Ընկերությունը վերաչափում է տեղանքի վերականգնման պահուստը՝ հիմք ընդունելով հաշվարկային գումարի լավագույն գնահատականը և գեղջի շուկայական դրույքը:

Տեղանքի վերականգնման պահուստի փոփոխությունները փոխում են համապատասխան ակտիվի սկզբնական արժեքը: Եթե տեղանքի վերականգնման պահուստի նվազումը գերազանցում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը, ապա այդ գերազանցող գումարը պետք է ճանաչվի անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Համապատասխան ակտիվի մաշվող գումարի գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է դրա օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Երբ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը հասնում է իր ավարտին, տեղանքի վերականգնման պահուստի բոլոր հետագա փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակ:

8. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Ընկերության գործունեության վրա: Ընկերությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	Պահանջների ամփոփ նկարագիր	Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա
ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»	2014թ. հուլիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտի գործող ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը պարունակում է վերանայված ուղեցույցներ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման համար, ներառյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հաշվարկի համար կիրառվող նոր սպասվող վնասի մոդելը, և հեջի ընդհանուր հաշվառմանը վերաբերող նոր պահանջները: Այն ներառում է նաև ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական գործիքների ճանաչման ու սպաճանաչման ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9- կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:	Ընկերությունը գնահատում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	Պահանջների ամփոփ նկարագիր	Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա
ՖՀՄՍ 15 <i>«Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից ստացվող հասույթ»</i>	<p>ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը սահմանում է համապարփակ հիմունքներ, որոշելու համար, թե որ հանգամանքներում, ինչ չափով և երբ պետք է ճանաչվի հասույթը:</p> <p>Ստանդարտը փոխարինում է հասույթի ճանաչման ներկայումս գործող ուղեցույցները, ներառյալ ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր» և ՖՀՄՄԿ Մեկնաբանություն 13 «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր» պահանջները:</p> <p>Նոր ստանդարտի հիմնական սկզբունքի համաձայն՝ կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթը՝ ապրանքների կամ ծառայությունների փոխանցումը հաճախորդներին այն գումարով ներկայացնելու համար, որն արտացոլում է հատուցումը, որը կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների կամ ծառայությունների դիմաց: Նոր ստանդարտով կպահանջվեն նաև լրացուցիչ բացահայտումներ հասույթի համար, կտրամադրվի ուղեցույց նախկինում համապարփակ կերպով չուսումնասիրվող գործառնությունների համար, կկատարելագործվեն մի քանի բաղադրիչներից բաղկացած համաձայնություններին վերաբերող ուղեցույցները:</p> <p>ՖՀՄՍ 15 կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:</p>	<p>Ընկերությունը գնահատում է ՖՀՄՍ 15-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:</p>
ՖՀՄՍ 16 <i>«Վարձակալություն»</i>	<p>ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները: Այս ստանդարտով այլևս չի կիրառվում հաշվառման կրկնակի մոդելը վարձակալների համար, որով տարանջատվում են հաշվեկշռային ֆինանսական վարձակալությունը և արտահաշվեկշռային գործառնական վարձակալությունը: Փոխարենը, կիրառվում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել, որը նման է ներակայիս ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը: Վարձատուների համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, նրանք շարունակում են դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի: ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ» ստանդարտը կիրառելու պայմանով:</p>	<p>Ընկերությունը գնահատում է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:</p>

9. Հասույթ

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Պղնձի խտանյութի վաճառք	51,425,617	-
Ընդամենը հասույթ	51,425,617	-

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 16,700,215 հազար դրամ գումարով պայմանականորեն գնանշված վաճառք, որի իրական արժեքը կազմում էր մոտավորապես 16,106,828 հազար՝ ներառյալ պարունակվող ածանցյալ գործիքը:

10. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Մաշվածություն և անորտիզացիա	11,554,213	-
Նյութեր	9,106,573	-
Աշխատավարձ	4,130,487	-
Արտաքին ընկերության կողմից մատուցված ծառայություններ	2,646,364	-
Էլեկտրաէներգիա	1,981,955	-
Այլ	1,212,863	-
	30,632,455	-

11. Այլ եկամուտ

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Եկամուտ մատուցված ծառայություններից	385,557	307,675
Եկամուտ պաշարների վաճառքից	266,517	3,879
Եկամուտ տույժերից և տուգանքներից	88,128	97,474
Օգուտ հիմնական միջոցների օտարումից	20,513	609
Այլ եկամուտ	55,364	24,481
	816,079	434,118

12. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Աշխատավարձ	1,243,673	531,879
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	520,726	80,038
Մաշվածություն	362,745	14,661
Այլ	816,859	218,795
	2,944,003	845,373

13. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Հիմնական միջոցների արժեզրկում (ծնթգ. 16)	25,240,232	-
Ռոյալթիներ	3,946,276	-
Մատուցված ծառայությունների արժեք	380,093	261,734
Վաճառված պաշարների արժեք	241,037	-
Այլ	855,987	85,706
	30,663,625	347,440

14. Ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների գծով	17,484,268	52,884
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	3,024,250	19,086,403
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստի զեղչի ծախսագրում	53,075	85,711
Ֆինանսական ծախսեր	20,561,593	19,224,998

15. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառվող 20% դրույքով:

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	5,195,125	(221,977)
Չճանաչված ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն	(760,990)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)	4,434,135	(221,977)

Գործող հարկային դրույքի համադրում

	2015թ.		2014թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Վնաս՝ հանած հարկը	(32,826,126)	100	(19,983,693)	100
Հարկը՝ կիրառելի հարկային դրույքով	6,565,225	20	3,996,739	20
Չճանաչված ծախսեր	(1,370,100)	(4)	(4,218,716)	(21)
Չճանաչված ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն	(760,990)	(2)	-	-
	4,434,135	14	(221,977)	(1)

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին.

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Հիմնական միջոցներ	1,859,493	-	-	(1,312,768)	1,859,493	(1,312,768)
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	989,539	180,114	-	-	989,539	180,114
Պաշարներ	68,775	-	-	-	68,775	-
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների և ծախսերի գծով	80,206	-	-	-	80,206	-
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	(3,146,502)	(3,067,939)	(3,146,502)	(3,067,939)
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ	102,736	76,091	-	-	102,736	76,091
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	45,753	22,852	-	-	45,753	22,852
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	1,172,543	136,053	-	-	1,172,543	136,053
Զուտ հարկային պարտավորություններ	4,319,045	415,110	(3,146,502)	(4,380,707)	1,172,543	(3,965,597)

Ընկերությունը ճանաչել է հետաձգված հարկային ակտիվ հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնասի գծով, հիմք ընդունելով Ընկերության բյուջեն, համաձայն որի Ընկերությունը կունենա բավարար ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց հնարավոր կլինի օգտագործել հարկային վնասը մինչև վերջինս օգտագործելու իրավունքի ժամկետի լրանալը 2019թ-ին և 2020թ-ին: Արտադրության և վաճառքի ակնկալվող ծավալը հիմնված է գործարանի հզորության վրա, իսկ 2016թ-ից 2020թ. մետաղի գները հիմնված են մետաղի միջազգային շուկաների գների ակնկալիքների վրա:

(զ) Հետաձգված հարկի մնացորդների շարժ

հազ. դրամ	1 հունվարի 2015թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2015թ.
Հիմնական միջոցներ	(1,312,768)	3,172,261	-	1,859,493
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	180,114	809,425	-	989,539
Պաշարներ	-	68,775	-	68,775
Կանխավճարներ ընթացիկ ակտիվների և ծախսերի գծով	-	80,206	-	80,206
Վարկեր և փոխառություններ	(3,067,939)	(782,568)	704,005	(3,146,502)
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ	76,091	26,645	-	102,736
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	22,852	22,901	-	45,753
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	136,053	1,036,490	-	1,172,543
Ջուտ հարկային պարտավորություններ	(3,965,597)	4,434,135	704,005	1,172,543

հազ. դրամ	1 հունվարի 2014թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2014թ.
Հիմնական միջոցներ	(279,858)	(1,032,910)	-	(1,312,768)
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների գծով	159,635	20,479	-	180,114
Վարկեր և փոխառություններ	(3,378,093)	689,626	(379,472)	(3,067,939)
Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ	105,167	(29,076)	-	76,091
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	22,852	-	22,852
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	29,001	107,052	-	136,053
Ջուտ հարկային պարտավորություններ	(3,364,148)	(221,977)	(379,472)	(3,965,597)

(դ) Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել հետևյալ հոդվածների գծով.

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Հիմնական միջոցներ	760,990	-

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ: Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, քանի որ քիչ հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կկարողանա իրացնել այդ հոդվածներից ստացված օգուտները:

16. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հողատարածք և շենքեր	Սեբենա- սարքավորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Այլ	Հանքարդյունա- բերական գույք	Ընդամենը
Մկզբնական արժեք							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	11,441,200	56,730,096	689,662	28,600,652	565,780	18,081,269	116,108,659
Ավելացումներ	-	7,994,643	92,243	39,212,520	188,836	-	47,488,242
Օտարումներ	(141,839)	(216,821)	(3,842)	(124,534)	(20,573)	(231,096)	(738,705)
Փոխանցումներ	28,747,632	16,393,267	154,707	(62,540,269)	998,512	16,246,151	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	40,046,993	80,901,185	932,770	5,148,369	1,732,555	34,096,324	162,858,196
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	40,046,993	80,901,185	932,770	5,148,369	1,732,555	34,096,324	162,858,196
Ավելացումներ	529,735	9,344,141	64,585	2,368,702	39,607	11,209,860	23,556,630
Օտարումներ	(55,148)	(2,081,666)	(14,302)	(116,793)	(1,440,618)	-	(3,708,527)
Փոխանցումներ	611,803	2,263,659	-	(3,579,560)	704,098	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	41,133,383	90,427,319	983,053	3,820,718	1,035,642	45,306,184	182,706,299
Մաշվածություն							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2014թ.	(397,414)	(4,202,391)	(138,804)	-	(171,877)	-	(4,910,486)
Տարվա մաշվածություն	(251,520)	(2,059,889)	(78,747)	-	(13,159)	(490,860)	(2,894,175)
Օտարումներ	126,492	191,933	3,843	-	20,572	-	342,840
Փոխանցումներ	-	5,331	-	-	(5,331)	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	(522,442)	(6,065,016)	(213,708)	-	(169,795)	(490,860)	(7,461,821)

հազ. դրամ	Հողատարածք և շենքեր	Մեքենա- սարքավորումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Այլ	Հանքարդյունա- բերական գույք	Ընդամենը
Մնացորդներ							
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2015թ.	(522,442)	(6,065,016)	(213,708)	-	(169,795)	(490,860)	(7,461,821)
Տարվա մնացորդներ	(1,784,044)	(9,335,698)	(96,903)	-	(1,654,631)	(2,401,370)	(15,272,646)
Օտարումներ	28,544	715,651	5,848	-	1,261,709	-	2,011,752
Արժեզրկում	(6,054,443)	(11,800,474)	(105,691)	(595,343)	(75,352)	(6,608,929)	(25,240,232)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	(8,332,385)	(26,485,537)	(410,454)	(595,343)	(638,069)	(9,501,159)	(45,962,947)
Հաշվեկշռային արժեք							
Առ 1 հունվարի 2014թ.	11,043,786	52,527,705	550,858	28,600,652	393,903	18,081,269	111,198,173
Առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	39,524,551	74,836,169	719,062	5,148,369	1,562,760	33,605,464	155,396,375
Առ 31 դեկտեմբերի 2015թ.	32,800,998	63,941,782	572,599	3,225,375	397,573	35,805,025	136,743,352

11,554,213 հազար դրամ (2014թ-ին՝ զրո) գումարով մնացորդային ծախսը ճանաչվել է վաճառված ապրանքների ինքնարժեքի կազմում, 115,768 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 490,857 հազար դրամ) գումարով՝ պաշարների կազմում, 362,745 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 14,661 հազար դրամ) գումարով՝ վարչական ծախսերի կազմում և 3,239,920 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 2,388,657 հազար դրամ) գումարով՝ հիմնական միջոցների կազմում:

Ապահովվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 813,336 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով հողատարածքը (2014թ-ին՝ 813,336 հազար դրամ), 6,758,400 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով մեքենա-սարքավորումները (2014թ-ին՝ 7,484,708 հազար դրամ) և 68,266 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով փոխադրամիջոցները (2014թ-ին՝ 83,314 հազար դրամ) գրավադրված են բանկային վարկերի դիմաց (ծանոթագրություն 22):

Հանքարդյունաբերական գույք

2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄԿ Մեկնաբանություն 20-ի պահանջները կիրառելիս Ընկերությունը որոշել է բաց հանքի մեկ բաղադրիչ: Արդյունահանված հանքաքարի մեկ տոննային բաժին ընկնող թափոնների միջին ակնկալվող հարաբերակցությունը կազմում է 1.1:

(ա) Արժեզրկման ստուգում

2015թ. ընթացքում, հաշվի առնելով մետաղի գների էական անկումը, Ընկերությունը որոշել է, որ գոյություն ունի արժեզրկման հայտանիշ և որոշել է իր հիմնական միջոցների փոխհատուցվող գումարը, որոնք իրենցից ներկայացնում են մեկ դրամաստեղծ միավոր:

Փոխհատուցվող գումարը հիմնված էր օգտագործման արժեքի հիման վրա, որը որոշվել էր գեղջելով դրամական միջոցների ապագա հոսքերը: Գնահատման արդյունքում որոշվել էր, որ հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը բարձր է վերջիններիս փոխհատուցվող գումարից և ճանաչվել էր արժեզրկումից կորուստ:

Օգտագործման արժեքի գնահատման ժամանակ կիրառվել են հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- Դրամական միջոցների հոսքերը կանխատեսվել են նախկին փորձի, փաստացի գործառնական արդյունքների և Ընկերության հնգամյա գործարար ծրագրի հիման վրա: Կանխատեսումների ժամկետը ներառում է մինչև 2041թ. ընկած ժամանակաշրջանը, որից հետո որոշվում է վերջնական արժեքը:
- Օգտագործվել են «Strathcona Mineral Services Limited»-ի կողմից գնահատված 107 միլիոն տոննա պաշարները և հետագայում կանխատեսվել է գործունեության նույն ծավալ՝ հիմք ընդունելով 1991թ-ին Խորհրդային Միության պաշարների պետական հանձնաժողովի կողմից իրականացված գնահատման արդյունքում գրանցված մոտավորապես 454 միլիոն տոննա ընդհանուր պաշարները:
- Կանխատեսվել է, որ մշակված հանքաքարը կկազմի տարեկան 8 միլիոն տոննա, որն իրենից ներկայացնում է ներկայումս օգտագործվող հիմնական միջոցների արտադրական հզորությունը:
- Ըստ կանխատեսումների պղնձի միջին զինը կաճի՝ կազմելով 5,269 ԱՄՆ դոլար, 5,629 ԱՄՆ դոլար և 5,962 ԱՄՆ դոլար համապատասխանաբար 2016թ-ին, 2017թ-ին և 2018թ-ին և կկազմի 6,848 ԱՄՆ դոլար մեկ տոննայի համար 2025թ-ին, իսկ մոլիբդենի զինը կաճի մինչև 6.5 ԱՄՆ դոլար և 8.0 ԱՄՆ դոլար համապատասխանաբար 2016թ-ին և 2017թ-ին և կկազմի 8.5 ԱՄՆ դոլար մեկ ֆունտի համար՝ հիմք ընդունելով մետաղի համաշխարհային շուկաների ակնկալիքները: Այնուհետև, կիրառվել է ԱՄՆ-ի սղաճի 2% դրույքը երկարաժամկետ հիմունքով:
- Ակնկալվում է, որ միավորի արտադրական ծախսումները, մշակման և մաքրման ծախսումները, կապիտալ ծախսումները և վարչական ծախսումները կաճեն՝ կիրառելով ԱՄՆ-ի սղաճի 2% դրույքը երկարաժամկետ հիմունքով:
- Կիրառվել նախքան հարկումը գործող գեղջի դրույք 17.5% չափով: Ջեղջի դրույքը որոշվել է կապիտալի միջին կշռված արժեքի հիման վրա՝ հաշվի առնելով հնարավոր պարտքի օգտագործման ցուցանիշը 86%-ով՝ 10.5% շուկայական տոկոսադրույքով:

Վերը նշված գնահատականները հասկապես զգայուն են հետևյալ ոլորտներում.

- Եթե գեղջի դրույքը ավելանա 1%-ով, ապա փոխհատուցվող գումարը կնվազի, իսկ արժեզրկումը կաճի 5,956,178 հազար դրամով:
- Եթե մետաղի կանխատեսվող գները նվազեն 5%-ով, ապա փոխհատուցվող գումարը կնվազի, իսկ արժեզրկումը կաճի 17,112,164 հազար դրամով:
- Եթե արտադրության ծավալները նվազեն 5%-ով, ապա փոխհատուցվող գումարը կնվազի, իսկ արժեզրկումը կաճի 9,402,076 հազար դրամով:

17. Պաշարներ

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Պահեստամասեր	5,186,743	1,551,956
Հումք	3,255,975	2,172,240
Անավարտ արտադրանք	219,110	646,659
Պատրաստի արտադրանք	194,348	158,321
Այլ պաշարներ	348,897	259,378
	9,205,073	4,788,554

18. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	687,253	11,314
Հարկերի գծով ստացվելիք գումարներ՝ բացառությամբ շահութահարկի	86,881	43,309
Այլ դեբիտորական պարտքեր	1,965	2,585
	776,099	57,208

Ընկերության ենթարկվածությունը պարտքային և արտաբժույթի ռիսկերին ու առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերին վերաբերող արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են ծանոթագրություն 25-ում:

19. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	2,303,866	580,443
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	2,303,866	580,443

Ընկերության ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգալունության վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 25-ում:

20. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

<i>Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն նշված չէ</i>	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2015թ.	2014թ.
Հայտարարված բաժնետոմսեր	3,100,000	3,100,000
Անվանական արժեք	1,000 ՀՀ դրամ	1,000 ՀՀ դրամ
Հունվարի 1-ի և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	3,100,100	3,100,100

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Ծահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստված Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով:

21. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: Ընկերության նկատմամբ կիրառելի չեն կապիտալի կառավարման արտաքին պահանջներ:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը:

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	193,699,504	180,895,610
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	(2,303,866)	(580,443)
Զուտ պարտքը	191,395,638	180,315,167
Ընդամենը սեփական կապիտալ	(32,496,495)	(1,288,485)
Զուտ պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(5.9)	(139.9)

22. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում:

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	10,628,492	10,379,256
	10,628,492	10,379,256
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	170,977,131	159,713,004
	170,977,131	159,713,004

Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ տոկոսադր.	Մարման տարին	31 դեկտեմբերի 2015թ.		31 դեկտեմբերի 2014թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	ԱՄՆ դոլար	11, 11.84%	2023	170,977,131	170,977,131	159,713,004	159,713,004
Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	9%	2024	19,774,880	7,684,430	24,856,044	8,603,846
Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	9%	2025	6,586,120	2,944,062	4,571,616	1,775,410
				197,338,131	181,605,623	189,140,664	170,092,260

Գրավով ապահովված բանկային վարկեր

Գրավով ապահովված բանկային վարկերն իրենցից ներկայացնում են բանկի կողմից տրամադրված գրավով ապահովված վարկային գիծը: Վարկային գիծը բաղկացած էր երեք ենթավարկերից՝ թիվ 201, 202 և 203: Թիվ 201 և 203 ենթավարկերի պայմանագրերի համաձայն պետք է կիրառվի 11% տոկոսադրույք, այնուամենայնիվ, բանկն իրավունք ունի կիրառել LIBOR 3 ամիս + 6.02%, այն դեպքում եթե այն բարձր է 11%-ից: Թիվ 202 ենթավարկի պայմանագրերի համաձայն պետք է կիրառվի 11.84% տոկոսադրույք, այնուամենայնիվ, բանկն իրավունք ունի կիրառել LIBOR 3 ամիս + 8.02%, այն դեպքում եթե այն բարձր է 11.84%-ից:

Վարկերի մայր գումարների մարումները պետք է սկսվեն 2015թ. վերջում: Այնուամենայնիվ, Ընկերությունը համաձայնագրել է բանկի հետ մարումների հետաձգումը մինչև բանկի հետ նոր պայմանագիր կնքելը:

Վարկային գծի դիմաց գրավադրված են.

- Հիմնական միջոցները (ծանոթագրություն 16)
- «Արմենիան Քափըր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցները
- «Վալլեքս ՖՄ Իսթ.» ՍՊԸ-ի հիմնական միջոցները
- «Թեղուտ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը
- «Արմենիան Քափըր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը
- «Թեղուտ Ինվեստմենտս Լիմիթիդ»-ի 1001 Ա դասի բաժնետոմսերը
- «Վալլեքս ՖՄ Իսթ.» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի 99.999%-ը
- «Արմենիան Քափըր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի երաշխիքը
- «Թեղուտ Ինվեստմենտս Լիմիթիդ»-ի երաշխիքը
- «Վալլեքս ՖՄ Իսթ.» ՍՊԸ-ի երաշխիքը

Վարկային գծի պայմանագիրն ներառում է զուտ ակտիվների ավելի քան 10%-ով նվազմանը վերաբերող սահմանափակում: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը խախտել է այս սահմանափակումը, ինչը իրավունք է տվել վարկատուին պահանջել մայր գումարի և տոկսների ժամկետից շուտ մարումը: Արդյունքում, 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի վարկերը դասակարգվել են որպես կարճաժամկետ պարտավորություններ: Ներկայումս Ընկերությունը բանակցություններ է վարում վարկատուի հետ պայմանագրի պայմանների վերանայման շուրջ՝ մարման նոր ժամկետներ համաձայնեցնելու համար:

Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից

Սկզբնական ճանաչման պահին կապակցված կողմերից ցածր տոկոսադրույքով ստացված վարկերը գեղջվում են շուկայական տոկոսադրույքով և արդյունքում իրական արժեքի ու անվանական արժեքի միջև առաջացող տարբերությունը ճանաչվում է որպես լրացուցիչ կապիտալ՝ առանց հետաձգված հարկի:

2015թ. ընթացքում Ընկերությունը ժամկետից շուտ մարել է փոխառության մի մասը՝ 6,409,322 հազար դրամ գումարի չափով: Մարումը դիտարկվել է որպես փոխառության պայմանների էական ձևափոխում: Մարված գումարի, մարման ամսաթվի դրությամբ փոխառության հաշվեկշռային արժեքի և ճանաչված նոր փոխառության իրական արժեքի միջև տարբերությունը գրանցվել է որպես ենթադրվող բաշխում (առանց հետաձգված հարկի):

2015թ. ընթացքում ճանաչված նոր փոխառությունների իրական արժեքը չափելու համար՝ որպես գնահատված շուկայական տոկոսադրույքներ Ընկերությունը կիրառել է 13.1%-13.7% տոկոսադրույքները: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են փոխառության տրամադրման ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ փոխառությունների համար գործող տոկոսադրույքները:

23. Տեղանքի վերականգնման գծով պահուստ – ոչ ընթացիկ

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	380,454	525,837
Զեղչի ծախսագրում	53,075	85,711
Տեղանքի վերականգնման գծով պարտավորության նվազում	-	(231,094)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	433,529	380,454

Պահուստը վերաբերում է հանքի և այն տարածքների վերականգնմանը, որոնք վնասվում են հանքի շահագործման ու խտանյութի արտադրության ընթացքում:

Վերականգնման ծախսումները ներառում են՝

- թափոնավայրը փակելու ծախսումները,
- պոչամբարը փակելու ծախսումները,
- բաց հանքը փակելու ծախսումները:

Նշված պարտականությունը կատարելու համար պահանջվող դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի ընդհանուր գումարը կազմում է 507,570 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 847,169 հազար դրամ)՝ ելնելով ներկայիս գներից: Դրամական միջոցների հոսքերի անվանական գումարը կանխատեսելու համար կիրառվել է Հայաստանի համար կանխատեսվող սղաճի միջին 4% դրույքը:

11 տարվա (2014թ-ին՝ 12) ընթացքում կատարվելիք վերականգնման ծախսումների գծով կիրառվել է տարեկան 11.7% գեղչ (2014թ-ին՝ 13.9%): Պահուստի ժամկետները որոշվել են հիմք ընդունելով 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թափոնավայրի, պոչամբարի և բաց հանքի հետ կապված վերականգնման պարտականության կատարման ժամկետները: Ձեռչի դրույքն իրենից ներկայացնում է ռիսկի գործոն չպարունակող անվանական դրույքը (ՀՀ կառավարության երկարաժամկետ պարտատոմսերի գծով կիրառվող դրույք)՝ ճշգրտված երկրի անվճարունակության գործակցով:

Հաշվի առնելով պարտականության երկարաժամկետ բնույթը՝ պահուստի գնահատման հետ կապված հիմնական անորոշությունը վերաբերում է ապագա ծախսումներին: Շրջակա միջավայրի պահպանությունը կարգավորող Հայաստանի օրենսդրությունը շարունակվում է փոփոխվել, և դժվար է որոշել նման տարածքների վերականգնման համար ներկայիս օրենսդրությամբ պահանջվող հստակ ստանդարտները: Այս ենթադրությունները կատարելիս դեկավարությունը խորհրդակցել է իր ինժեներների և արտաքին խորհրդատուների հետ:

24. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	4,689,969	2,620,095
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	5,462,558	1,252,472
Աշխատավարձ	836,254	472,439
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	116,703	138,839
	11,105,484	4,483,845

Ընկերության ենթարկվածությունն արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ում:

25. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքների հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Ստորև ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները՝ հաշվեկշռային արժեքների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Այլ			
		Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր	ֆինանսական պարտավորություններ	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք (2-րդ մակարդակ)
31 դեկտեմբերի 2015թ.					
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19	2,303,866	-	2,303,866	2,303,866
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	18	687,253	-	687,253	687,253
		<u>2,991,119</u>	<u>-</u>	<u>2,991,119</u>	<u>2,991,119</u>
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	22	-	181,605,623	181,605,623	185,415,878
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24	-	4,689,969	4,689,969	4,689,969
		<u>-</u>	<u>186,295,592</u>	<u>186,295,592</u>	<u>190,105,847</u>
31 դեկտեմբերի 2014թ.					
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19	580,443	-	580,443	580,443
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	18	11,314	-	11,314	11,314
		<u>591,757</u>	<u>-</u>	<u>591,757</u>	<u>591,757</u>
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	22	-	170,092,260	170,092,260	188,347,489
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	24	-	2,620,095	2,620,095	2,620,095
		<u>-</u>	<u>172,712,355</u>	<u>172,712,355</u>	<u>190,967,584</u>

(բ) Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքը որոշելու համար կիրառվող տոկոսադրույքներ

Ստորև ներկայացված են դրամական միջոցների գնահատված հոսքերը գեղչելու համար կիրառվող տոկոսադրույքները, որոնք, կիրառելիության դեպքում, հիմնվում են նմանատիպ վարկերի համար գործող տոկոսադրույքների վիճակագրական տվյալների համար:

	2015թ.	2014թ.
Վարկեր և փոխառություններ	11-13.2%	11-15.9%

(գ) Իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև ներկայացված է իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը:

	1-ին մակարդակ	2-ին մակարդակ	3-ին մակարդակ	Ընդամենը
հազ. դրամ				
31 դեկտեմբերի 2015թ.				
Վաճառքի պայմանագրերում պարունակվող ածանցյալ գործիքներ		(593,387)		(593,387)

Պայմանականորեն գնանշված վաճառքներին վերաբերող պարունակվող ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը գրանցվել է առևտրական կրեդիտորական պարտքերի կազմում:

Պարունակվող ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը հաշվարկվել է կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մետաղների շուկաներում գործող ֆորվարդային գները:

Զգայունության վերլուծություն

Պղնձի ֆորվարդային գների 10% աճը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կավելացներ շահույթը կամ վնասը նախքան հարկումը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս
2015թ.	1,987,773

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պղնձի ֆորվարդային գների 10% նվազումը կունենար գումարային առումով նույն՝ սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարի վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(դ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար: Ղեկավարությունը կանոնավոր հաշվետվություններ է ներկայացում Տնօրենների խորհրդին իր գործունեության վերաբերյալ:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների, կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ կպատկերացնեն իրենց դերերը և պարտականությունները:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ ֆինանսական ակտիվների գծով: Պարտքային գնահատումներ իրականացվում են բոլոր պայմանագրային կողմերի համար՝ բացառությամբ կապակցված կողմերի:

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Հաշվեկշռային արժեք	
		2015թ.	2014թ.
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	18	687,253	11,314
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19	2,303,866	580,443
		2,991,119	591,757

Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր պատվիրատուի առանձնահատկություններից: Ընկերության հասույթի 100%-ը վերագրելի է երկու պատվիրատուների հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին:

Ընկերությունը ձևավորում է արժեզրկման գծով պահուստ, որն իրենից ներկայացնում է առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով կրած վնասների Ընկերության գնահատականը:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները պահվում են խոշոր հայկական բանկերում, և Ընկերությունը չի ակնկալում, որ վերջիններս չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության համբավը վտանգելու:

Ընկերությունը վերահսկում է առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող դրամական միջոցների ներհոսքի ու առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող դրամական միջոցների արտահոսքի չափը:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության:

2015թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	Ցայահանջ	Մինչև 2 ամիս	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	170,977,131	170,977,131	170,977,131	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	10,628,492	40,684,325	-	-	40,684,325
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,689,969	4,689,969	-	4,689,969	-
	186,295,592	216,351,425	170,977,131	4,689,969	40,684,325

2014թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	Ցայահանջ	Մինչև 2 ամիս	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	159,713,004	159,713,004	159,713,004	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	10,379,256	49,731,404	-	-	49,731,404
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,620,095	2,620,095	-	2,620,095	-
	172,712,355	212,064,503	159,713,004	2,620,095	49,731,404

Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

(iv) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Ընկերության եկամտի կամ վերջինիս ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը կապված է ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների հետ: Այս գործարքներն հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով:

Փոխառությունների գծով տոկոսներն արտահայտվում են փոխառության արժույթով: Որպես կանոն փոխառություններն արտահայտվում են այն արժույթով, որը համապատասխանում է Ընկերության գործառնություններից առաջացող դրամական միջոցների արժույթին՝ հիմնականում ԱՄՆ դոլարին: Այսպիսով, առաջանում է տնտեսական հեջավորում՝ առանց ածանցյալ գործիքների պայմանագրեր կնքելու անհարժեշտության:

Ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2015թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2014թ.
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,847,774	496,498
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	601,131	-
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	(170,977,131)	(159,713,004)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(1,079,090)	(187,613)
Զուտ ենթարկվածություն	(169,607,316)	(159,404,119)

Զգայունության վերլուծություն

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամիտ հնարավոր արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Ընկերությունը դիտարկում է որպես խելամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանկաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Արժևորում	Արժեզրկում
	Շահույթ կամ վնաս	Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2015թ.		
ՀՀ դրամի 10% շարժ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	16,960,732	(16,960,732)
31 դեկտեմբերի 2014թ.		
ՀՀ դրամի 20% շարժ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	31,880,824	(31,880,824)

(v) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրամական միջոցների ապագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք): Դեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածության չափը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկի կամ փոխառության դեպքում դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2015թ.	2014թ.
Ֆիքսված դրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	10,628,492	10,379,256
	10,628,492	10,379,256
Փոփոխական դրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	170,977,131	159,713,004
	170,977,131	159,713,004

Իրական արժեքի զգայունության վերլուծություն ֆիքսված դրույքով գործիքների համար

Ընկերությունը չի հաշվառում ֆիքսված դրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ որպես վաճառքի համար մատչելի: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

Գրամական միջոցների զգայունության վերլուծություն փոփոխական դրույքով գործիքների համար

Դեկավարությունը գտնում է, որ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ LIBOR-ի ողջամիտ հնարավոր փոփոխությունն ազդեցություն չի ունենա Ընկերության 2015թ. և 2014թ. շահույթի կամ վնասի վրա:

26. Պայմանական դեպքեր

(ա) Շրջակա միջավայրի պահպանության

Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է բազմաթիվ պետական օրենքներով և կանոնակարգերով, որոնք կառավարում են օդը և ջուրը աղտոտող նյութերի արտանետումը, վնասակար նյութերի ու թափոնների և այլ թունավոր նյութերի արտադրությունը, գործածումը, պահպանումը և արտանետումը: Դեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության գործունեությունը համապատասխանում է շրջակա միջավայրի պահպանությանը վերաբերող կառավարության պահանջներին, այդ իսկ պատճառով, պահուստ չի ձևավորել շրջակա միջավայրի պահպանության գծով հնարավոր պարտավորությունների համար, քանի որ դեկավարությունը հավանական չի համարում մասն պարտավորությունների առաջացումը մոտ ապագայում: Անյուամենայնիվ, բնապահպանության հարցերը կարգավորող օրենսդրությունը զարգացման փուլում է Հայաստանում, և օրենսդրության ու վերջինիս մեկնաբանությունների փոփոխությունները կարող են առաջացնել էական պարտավորություններ ապագայում:

(բ) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերն ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկ առաջացնել:

Բացի այդ, վերջերս հարկային մարմիններն ավելի խիստ մոտեցում են կիրառում Հայաստանի որոշ հանքարդյունաբերական ընկերությունների նկատմամբ ռոյալթիների վճարման հետ կապված, որի արդյունքում ռոյալթիների գումարները զգալիորեն աճել են՝ ի հակադրություն հանքարդյունաբերական ընկերությունների մեծամասնության կողմից (ներառյալ՝ Ընկերությանը) կիրառվող ռոյալթիների հաշվարկի մեթոդի: Դեկավարությունը մանրակրկիտ կերպով վերլուծել է այս դեպքերը և գտնում է, որ հարկային մարմինների այս դիրքորոշումը չի համապատասխանում «Բնապահպանական և բնօգտագործման վճարների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին:

Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության գործող հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ

մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

27. Գործառնական ռիսկեր

(ա) Հանքեր

Հանքերն ըստ իրենց էության ենթարկվում են բազմաթիվ գործառնական ռիսկերի և գործոնների ազդեցության, որոնք, որպես կանոն, գտնվում են Ընկերության վերահսկողության սահմաններից դուրս և կարող են ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության, գործառնական արդյունքների և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Այս գործառնական ռիսկերը և գործոնները ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով. (i) գրունտի և ջրի անկանխատեսելի պայմաններ և ջրօգտագործման իրավունքների հետ կապված անբարենպաստ հայցեր, (ii) երկրաբանական խնդիրներ, ներառյալ երկրաշարժերը և այլ բնական աղետները, (iii) մետալուրգիական և մշակման այլ գործընթացների հետ կապված խնդիրներ, (iv) արտասովոր եղանակային կամ գործառնական պայմաններ և այլ ֆորս-մաժորային իրադարձություններ, (v) հանքանյութի ակնկալվողից ցածր չափաբաժին կամ վերականգնման դրույքներ, (vi) վթարներ, (vii) կառավարության կողմից անհրաժեշտ թույլտվությունների ոչ ժամանակին տրամադրում կամ ընդհանրապես չտրամադրում, (viii) դատական վարույթների արդյունքներ, ներառյալ ընդունված որոշումների բողոքարկումը, (ix) հետախուզման և մշակման աշխատանքների հետ կապված անորոշություններ, (x) փոխադրման ուշացումներ, (xi) աշխատանքային վիճաբանություններ, (xii) համապատասխան ապահովագրական փաթեթի ձեռք բերելու անկարողություն, (xiii) նյութերի և սարքավորումների բացակայություն, (xiv) գործունեության հատկորոշումների կամ ակնկալիքների համաձայն սարքավորումների աշխատելու կամ գործընթացների ընթանալու անկարողություն, (xv) անկանխատեսելի դժվարություններ՝ ձեռք բերված միավորումների համախմբման և ակնկալվող միասնության ձեռք բերման հետ կապված և (xvi) ֆինանսավորում ստանալու փորձերի արդյունքներ և ֆինանսական շուկայի պայմաններ:

(բ) Պղնձի և մոլիբդենի գների տատանումներ

Ընկերության ֆինանսական գործունեությունը զգալիորեն կախված է պղնձի գնից, որի վրա ազդեցություն ունեն Ընկերության վերահսկողության սահմաններից դուրս գտնվող բազմաթիվ գործոններ: Պղնձի առք ու վաճառքն իրականացվում է Լոնդոնի մետաղների բորսայում (LME), Նյու Յորքի ապրանքային բորսայում (COMEX) և Շանհայի ֆյուչերսների բորսայում (CME): Ընկերությունը պղնձը վաճառվում է LME-ի գնանշվող գներով: Այս բորսայում ներկայացվող պղնձի գնի վրա էական ազդեցություն ունեն բազմաթիվ գործոններ, ներառյալ՝ (i) պղնձի պահանջարկի և առաջարկի հավասարակշռությունն աշխարհի մասշտաբով, (ii) համաշխարհային տնտեսության աճի տեմպերը, ինդուստրիալ արտադրության միտումները և բնակարանաշինության ու ավտոմոբիլային արդյունաբերության պայմանները, որոնք բոլորը կապակցված են պղնձի պահանջարկի հետ, (iii) Չինաստանի տնտեսական աճն ու քաղաքական պայմանները, որը դարձել է մաքուր պղնձի աշխարհի ամենախոշոր սպառողը, և այլ զարգացող տնտեսությունները, (iv) սպեկուլյատիվ ներդրումային դիրքերը պղնձի և պղնձի ֆյուչերսների հետ կապված, (v) փոխարինող նյութերի առկայությունը և արժեքը և (vi) արատրժույթի փոխարժեքի տատանումները, ներառյալ ԱՄՆ դոլարի համեմատական կայունությունը: Պղնձի շուկան բնորոշվում է փոփոխական և ցիկլային բնույթով: 2015թ. ընթացքում LME-ի օրվա վերջի փակման սփոթ գինը մեկ տոննա պղնձի համար տատանվել է 4,515 ԱՄՆ դոլարից 6,445 ԱՄՆ դոլարի: 2016թ. օգոստոսի 9-ին LME-ի փակման սփոթ գինը մեկ տոննա պղնձի համար կազմել է 4,769 ԱՄՆ դոլար:

Ընկերության ապագա ֆինանսական գործունեությունը զգալիորեն կախված է նաև մոլիբդենի գնից: Մոլիբդենի գինը փոփոխական և ցիկլային է ինչպես պղնձինը, եթե ոչ ավելի: Մոլիբդենի գնի վրա էական ազդեցություն ունեն բազմաթիվ գործոններ, ներառյալ՝ (i) մոլիբդենի պահանջարկի և առաջարկի հավասարակշռությունն աշխարհի մասշտաբով, (ii) համաշխարհային տնտեսության աճի տեմպերը, հատկապես շինարարության և ենթակառուցվածքների ոլորտում, որոնք պահանջում են պողպատի զգալի պաշարներ, (iii) որպես պղնձի արտադրության հավելյալ արտադրատեսակ արտադրվող մոլիբդենի ծավալները, (iv) պաշարների չափերը, (v) արատրժույթի փոխարժեքի տատանումները, ներառյալ ԱՄՆ դոլարի համեմատական կայունությունը և (vi) ԱՄՆ-ի և արտերկյա մրցակիցների արտադրական ծախսերը: Մոլիբդենի պահանջարկը զգալիորեն կախված է համաշխարհային մասշտաբով պողպատի արդյունաբերությունից, որը այս մետաղը օգտագործում է որպես կարծրացնող և քայքայումը կանխարգելող նյութ: Մոլիբդենի արտադրության մոտավորապես 80 տոկոսը օգտագործվում է այս նպատակի համար: Մնացած պաշարներն օգտագործվում են մասնագիտացված քիմիկատների, մասնավորապես, կատալիզատորների, ջրազերծման ռեակտիվների, քսանյութերի արտադրությունում: Մոլիբդենի համաշխարհային պաշարների մոտավորապես 65 տոկոսը հանդիսանում է պղնձի արդյունահանման հավելյալ արտադրանք, որն այդքան էլ մեծ ազդեցության չի ենթարկվում մոլիբդենի գներից: 2015թ. ընթացքում մոլիբդենի միջին գինը կազմել է 14,793 ԱՄՆ դոլար մեկ տոննայի համար՝ ի համեմատություն 2014թ-ին գրանցված 24,919 ԱՄՆ դոլարի մեկ տոննայի համար: 2016թ. օգոստոսի 9-ին LME-ի փակման սիոթ գինը մեկ տոննա մոլիբդենի համար կազմել է 15,508 ԱՄՆ դոլար:

Մոլիբդենի և պղնձի ցածր գների գերակայման երկարատև ժամանակաշրջանը կարող է անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության շահույթի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերության անմիջական մայր կազմակերպությունն է հանդիսանում Կիպրոսում գրանցված «Թեղուտ Ինվեստմենտս Լիմիթիդ» ընկերությունը (100%): Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունն է «Արմենիան Քափրը Փրոգրամ» ՓԲԸ-ն:

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է հանդիսանում պրն. Վալերի Սեջրումյանը:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է «Աշխատակազմի գծով ծախսեր» հոդվածում:

հազ. դրամ	2015թ.	2014թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	670,226	273,911

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի արժեքը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	
	2015թ.	2014թ.	2015թ.	2014թ.
Ապրանքների և ծառայությունների վաճառք				
Մայր կազմակերպություն	16,844,499	2,041	270,791	-
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	581,525	503,757	68,570	38,115
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում				
Մայր կազմակերպություն	798,169	284,913	407,323	220,906
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	6,790,118	1,823,052	723,820	282,229
Ստացված վարկեր և փոխառություններ				
Մայր կազմակերպություն	1,580,000	4,463,600	10,628,492	10,379,256
Տոկոսային ծախս ստացված վարկերի և փոխառությունների գծով				
Մայր կազմակերպություն	1,558,534	1,959,354	-	-

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները պետք է մարվեն կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում, բացառությամբ վարկերի և փոխառությունների (ծանոթագրություն 22): Մնացորդներից ոչ մեկը զրավով ապահովված չէ: Կապակցված կողմերի պարտքերի հետ կապված հաշվետու տարվա կամ նախորդ տարվա ընթացքում չեն ճանաչվել ծախսեր անհուսալի կամ կասկածելի պարտքերի գծով:

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի կապակցված կողմերից ստացված երաշխիքներ (ծանոթագրություն 22):